СВОБОДА



SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 231. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 5 жовтня 1933.

VOL. XLI. No. 231. Jersey City, N. J., Thursday, October 5, 1933. THREE CENTS.

УЖЕ 32 СТЕЙТИ ЗА СКАСУВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ

РІЧМОНД. — Стейт Вірджінія, що був колись другим стейтом за заведення прогибіції, став 32-гим стейтом, що заявився за її скасування.

Неповні висліди з народнього голосування, що відбулось у вівторок, виказали подавляючу більшість проти прогибіції. Лиш у деяких сільських округах противники прогибіції мали менше-більше сільських голосів, що її прихильники. По містах прихильників скасування було звичайно кілька разів більше ніж противників. Прогибіціоністи не добули навіть Блекстону, родинного міста Джеймса Кенона, протестантського епископа, відомого провідника прогибіційного руху.

Рівночасно з голосуванням над тим, чи треба задержати прогибіцію, голосовано теж над питанням, що зробити з торговлею алькоголем. Народне голосування припоручає стейтовій леґіслятурі занятися справою контролі цею торговлею.

МАСОВІ АРЕШТИ БУВШИХ СОЮЗНИКІВ НА КУБІ.

ҐАВАНА. — Уряд президента Ґрава Сан Мартіна почав масові арешти членів революційної організації „АБЦ", котра теперішньому урядови помагала захопити владу, а потім, кажуть, проти нього повстала.

В місті ходять найріжніші чутки. Родини офіцирів живуть у напруженій непевности за їх життя. На президента, кажуть, роблено замах. Багато людей, які побоюються, що їх будуть підозрівати за противурядову роботу, починають ховатися.

В американських кругах зростає настрій за інтервенцію Америки в кубанську суматоху.

НАРАДИ КОНВЕНЦІЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — Велике одушевлення серед делеґатів річної конвенції Американської Федерації Праці викликала місс Елизабет Кристмен, предсідниця Ліґи Жіночих Промислових Юній, котра закликала федерацію до зорґанізування 5 мілионів жінок, що працюють по ріжних промислах.

Президії предложено вже багато незвичайно цікавих резолюцій. Одна з тих резолюцій домагається, щоби Федерація Праці покинула свою дотеперішню безпартійну політику та стала організувати робітничу партію.

Інша резолюція домагається заведення федерального обезпечення на випадок безробіття.

Ще інша резолюція заявляється проти роблення ріжниці між чорними й білими робітниками.

На конвенції говорили теж представлені офіціяльно гості англійських і канадійських промислових юній та Джеймс Фрімен, епископ протестантсько-епископальної церкви.

ЩЕ НЕ ВСІ МАЙНЕРИ ВЕРТАЮТЬСЯ ДО ПРАЦІ.

ПІТСБУРҐ (Па.). — Майнери з повіту Феєт не хочуть вертатися до праці, хоч урядники майнерської юнії їх до цього взивають, поки підприємство Фрика не підпише виразно свого признання юнії.

З 75,000 майнерів повіту до праці вернулися всього, 20,000.

В Стубенвіл прийшло до завурешень, коли пікета страйкарів з яких тисяча осіб пробувала не пустити охочих до роботи майнерів зайти до майни.

ЛЮДИ ВМИРАЮТЬ У ГОРЮЧІМ ЛІСІ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — В пожарі ліса й корчів у парку Грифита згинули коло 30 осіб. Коло 100 були тяжко поранені і багатьом з них грозить смерть.

На гашення вогню вибралися до 4,000 осіб. На ратунок жертвам поспішили ратункові стації з усіх околичних міст.

Жертви пожару це майже виключно безробітні, які воліли жити в парку, ніж діставати милостиню в місті. Багато з них були міщухи, які не розуміли нічого про пожар ліса. Через те, коли ліс занявся, пожар забрав серед них стільки жертв.

ВИСТУП ЮРБИ ПРОТИ СТРАЙКАРІВ.

ЛОДІ (Каліфорнія). — Тут вибухли поважні заворушення на тлі страйку збирачів винограду. В одному місці три страйкарі почали суперечку з робітниками, які хотіли йти до роботи. Розярені пікетуванням власники виноградників зібралися юрбою вигнали з місцевости 40 людей, котрих вони підозрівають як страйкових аґітаторів. Поліція не здержувала юрби.

ПРОТИ НЕПОМІРКОВАНОСТИ ПРОПАГАНДИ.

НЮ ЙОРК. — До Америки приїхав д-р Бруно Етекінд, професор анатомії в Колумбійськім університеті, та на вступі на американську землю таврував непоміркованої антинімецьку пропаганду. Він каже, що вісти про переслідування Жидів у Німеччині сильно перебільшені. Наприклад говориться про відправу професорів з університетів, але не говориться, що вони дістають пенсію від держави. Кромі цього в університетах лишено певне число Жидів, яке відповідає числу Жидів у населенню Німеччини.

ЯПОНЦІ ЗМЕНШУЮТЬ СВОЇ ВІЙСЬКА В КИТАЮ.

Японське командування зменшує свої війська в північному Китаю. Між Японцями та Китайцями тепер налагодилися приязні відносини й тому японське командування вірить, що самі Китайці підтримують лад біля манджурського кордону.

УБИВ ВОВКА МОЛОТКОМ.

Пет Тейлор з Нюбері, Онт., їдучи автомобілем, побачив перед собою на дорозі вовка. Щоб обминути удару з вовком, Тейлор повернув автом у сторону, однак при тім ударив вовка і вовк покотився в рів. Тоді Тейлор повернув автом у ту сторону й ударом молотка добив вовка.

НЕ ПОВЕЛАСЯ ШТУКА.

Стефан Поліщук у Вінніпеґу купив в аптиці кілька флряшок квасу, трохи перґаментового паперу і почав підробляти банкноти. Цю роботу Поліщука вінніпеґська поліція досліди́ла і його примкнула. Тепер Поліщук буде відповідати за посідання приладів до фальшування грошей.

З ПОБУТУ ЕРІОТА НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Московські „Ізвестія" з 29. серпня пишуть про побут бувшого француського премієра Еріота в Харкові. Дня 26. серпня прибули француські гості до Харкова, де приняв їх голова ради народних комісарів української радянської републики в бюрі комісаріяту закордонних справ. Повитавши француського гостя, голова ради народних комісарів, Чубар, висловив думку, що візита француського політика в українських містах і промислових центрах причиниться до зближення українського трудового народу до населення Франції. Еріо відповів, що він та його товариші прибули в Радянщину на те, щоби познайомитися з радянською дійсністю, а це може причиниться до зміцнення радянсько-француських взаємин.

Підчас вечері вивязалася розмова між француськими гостями і радянськими достойниками. Говорили про суперництво в праці між робітниками, про технічне вишколення та інші справи, що торкаються культурної відбудови Радянщини. Після вечері була музична частина приняття. Гості мали нагоду познайомитися з українською музично - вокальною творчістю.

Цікаві теж інші подробиці, подавані московською пресою. Еріо, француський посол Альфан і його товариші подорожують спеціяльними вагонами, які дали в їхнє розпорядження. Підчас свого побуту на терені України, пише харківський кореспондент „Ізвестій", Еріо та його товариші знайомляться з соціялістичним будівництвом, не скриваючи великого заінтересування. Хотять втаємничитись у всі ділянки українського публичного життя. Цікавляться особливо українською післяреволюційною культурою, літературою й мистецтвом, В Київі Еріо відвідав музей Всеукраїнської Академії Наук. При тій нагоді місцеві комуністи мали нагоду дізнатися, що Еріо знає добре українську історію, а навіть поінформований про мінеральні та геольоґічний склад України.



ЗНАЙДЕНО ЗАКОПАНІ ТРУПИ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ, ЗАМОРДОВАНИХ МАЧАДОМ.

Як бувший кривавий диктатор Мачадо мордував своїх політичних противників без ніякого суду, виявилося з того факту, що в стайні історичної твердині Атарес у Ґавані знайдено чотири закопані трупи. Черепи деяких з них були розбиті, що свідчить, що вони померли внаслідок катування. В одним із замордованих розпізнано студента Фелікса Ернеста Альпізара. Інших розпізнали їхні кревняки. В цій твердині тримали політичних вязнів за правління Мачада.

Після знайдення трупів арештовано вісьмох жовнірів, включаючи сержанта й капрала, як співвинників цього страшного морду.

АНҐЛІКАНИ ЗІБРАЛИ ГРОШІ НА РОЗКРАДЕНИЙ ФОНД.

Минулого року виявилася велика крадіж фондів анґліканської церкви в Канаді. Крадіжи допустився І. А. Мекрей, який саме тепер відбуває 7-літню кару. Після крадежи провідники анґліканської церкви в Канаді зарядили межи своїми вірними кампанію за зібрання потрібних грошей. Кампанія, як доносять з Торонто, увінчалася повним успіхом. Члени анґліканської церкви зібрали межи собою $423,363 у готівці, а на $446,-623 насплили письменні деклярації.

ЧУЖОЛОСТВО ЗЛОЧИНОМ.

В Кельні засудив тамошний суд одну замужню жінку та її коханця на 6 місяців вязниці за чужолоство. Ґітлерівський суддя заявив, що родина це основа націонал-соціялістичної держави й тому належиться їй правна оборона перед людьми без сорому і чести. Чужолоство на основі німецького права вже й передтим було злочином, однак німецькі суди досі за це не карали.

ОДНИМ БУЛОЧКА, ДРУГИМ МАМАЛИҐА.

Коли пенсіоністи й державні урядники в Румунії домагалися підвищення платень, тоді милосердні серця радили їм годуватися мамалиґою й цибулею — сьогодня також дешевими огірками, зате платили директори одного державного заводу місячно аж 200,000 левів платні, щоби „бідний" міг себе й свою родину як слід наситити, здається, дорогеньками „райськими" огірочками. Наша небіжка-мачуха подiлила була своїх службовців на 11 урядничих ранґ, тому й не було такої неспраедливої очевидної ріжниці між урядовими платнями, як у теперішніх часах.

ВОЄННІ ВЕТЕРАНИ І КЕМПИ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ.

Делеґація воєнних ветеранів Канади відвідала урядуючого премієра Джорджа Перлея, міністрів Ґутрія і д-ра Маніона. Делеґація скаржилася на це, що уряд післав нежонатих воєнних ветеранів до таборів, де їм платять по $5 на місяць. Делеґація назвала табор для безробітних „табором невільників". Особливо делеґація нарікала на табор у Бритиш Колюмбії. Одна делеґатка заявила сер Джорджови, що вона в будучині не піде свого сина на капіталістичну війну. Урядуючий премієр їй відказав, що він має надію, що більше воєн не буде.

МЕНШЕ БЕЗРОБІТНИХ.

Домініяльне Статистичне Бюро в Оттаві доносить, що в липні ц. р. індустріяльні підприємства приняли до роботи 24,000 робітників. В квітні, травні і червні ц. р. стали до роботи 104,000 робітників. Це відноситься головно до індустріяльних підприємств, а не до рільництва. Повищі дані зібрано на підставі місячних звітів 8,261 підприємств.

ПЕЧЕРА СМЕРТИ.

В одній старинній сербській пісні співається про леґендарну печеру смерти, у якій згинули кількасот Сербів. Це було за часів турецького наступу на Сербію. Турки, розбивши Сербів, стали переслідувати втікаючих у гори сербських воїнів. Серби схоронилися в одній гірській печері і думали, що Турки там їх не знайдуть. Та нещастя хотіло, що Турки віднайшли сховок Сербів. До печери Турки не ввійшли, але заложили вихід печери соломою і її підпалили. Внаслідок горячи і диму всі Серби в печері погинули.

До цих пор ніхто не знав, яку то печеру оспівується в пісні. Щойно недавно віднайшов ту печеру близько Чачака один сербський учитель. В печері він знайшов сотки людських кістяків і багато зброї. З Білгорода виїхала осібна експедиція на точні розсліди „Печери смерти".

ЕКЗЕКУТОРСЬКІ ЖНИВА.

З усіх повітів Волині приходять вістки про те, що ріжні екзекутори виявляють дуже „тверду руку". Там описали керат, молотілку, чи щось інше; там забрали півкіпки або намолочене збіже; там наклали руку на щось інше. Переляканi селяни, що мають ріжні залеглости, борги і т. д., спішать швидше продати збіже. І цим ще більше обнижують ціни.

ОПРИШКОВА СМЕРТЬ.

400 жандармів уладили погоню в словацьких горах за різницьким помічником Ів. Юрашкою з Шутова. Він убив жандармського коменданта, вівйта зі Шутова та зранив тяжко вахмайстра жандармів. Скривався Юрашка в горах, а знав кожну печеру, і хоч 400 жандармів окружили його, втік їм. Приневолила його до того студінь. Хотів іще вбити власника гостинниці, який дав знати жандармам, що Юрашка вкрав у нього дві рушниці. Жандарми вислідили Юрашка ранним ранком біля хати його батьків. Юрашка бачив, що вже не втече, тому застрілився.

У ГАЛИЧИНІ РОЗПОЧАЛАСЯ НИЗКА СУДОВИХ ПРОЦЕСІВ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

ЛЬВІВ (Західня Україна). — По цілій Західній Україні почалися наглі суди над українською молодю за її приналежність до Української Військової Організації та до Організації Українських Націоналістів. По тюрмах тепер сидять тисячки української молоді, чекаючи на ляцький суд. Найбільше сензаційний процес тепер відбувається в Самборі, де судять за вбивство бувшого польського посла Голуфка: Олександра Бунія, Миколу Мотику та Романа Барановського. Всіх обвинувачують у тому, що нібито вони пособили Біласови й Данилишинови вбити Голуфка.

На суді виявилося, що Роман Барановський, який був заступником краєвого команданта УВО й керманичем боєвого відділу УВО та провадив вишкіл боєвиків і користався великим довірям у головній команді УВО, одночасно був польським поліційним агентом. Він за гроші видавав польській поліції своїх товаришів та секрети організації. Вбивство Голуфка сталося без відома головної команди УВО.

Разом з тим скінчився великий процес у Тернополі проти молодих Українців: Д. Гавришкова, Михайла Гірки, А. Чорного, І. Галагана, А. Курила й Л. Воробця. Всіх їх обвинувачувала поліція в приналежности до ОУН та в розкиданню летючок цієї організації в селі Юзефівці, зборівського повіту. Крім того Михайлови Гірці закидають, що він хотів організувати вбивство управителя школи в Юзефівці, Поляка Жуковського. Галагана, Курила й Воробця засуджено на 1 рік тяжкої вязниці. Інших звільнено від вини й кари після довгого увязнення їх.

У Бережанах суд засудив на 4 роки вязниці селянина Миколу Метачука за те, що нібито він розкидав летючки ОУН підчас йорданського свята в селі Марковi, підгаєцького повіту.

Позатим Ляхи готують ще низку судових процесів, які тепер у Польщі стали системою поліційно-судового терору проти українського національного руху.

ЗАМАХ НА ДОЛЬФУСА.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Член організації австрійських ґітлерівців стрілив у канцлера Дольфуса й поранив його двома кулями. Лише ґудзик при камізельці вратував канцлера від смерти, бо відвернув кулю від серця. Канцлерови зроблено в шпиталі перевязку обох ран і витягнено кулю. Він почуває себе добре й не думає припинити своєї державної праці.

Увечір Дольфус говорив на радіо й закликав населення Австрії бути спокійним та не виявляти ніяких ексцесів. Замаховця арештовано.

МОСКВА И ПОЛЬЩА ПОРОЗУМІЛИСЯ КОШТОМ УКРАЇНИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Українське Бюро подає, що ґазета „Таймс", у Лондоні, помістила більшу статтю про Росію й Европу. Ґазета твердить, що порозуміння між Польщею й Росією наступило коштом України. Обидві держави зобовязалися не допускати в своїх межах українського політично-державницької пропаганди.

З того стає ясним, чому большевики почали так шалено переслідувати на Україні навіть українських комуністів, а в Польщі провадиться жорстокий поліційно-судовий терор проти всього свідомого українства. Крім того ґазета додає, що хоч Росія тепер стала союзницею Польщі, то всетаки вона не зможе дати на Далекому Сході опору Японцям, які можуть захопити навіть Владивосток. Населення Радянщини є проти комуністичної влади й тому влада боїться його кликати до війська.

ЯПОНІЯ ПРОТЕСТУЄ РІШУЧО ПРОТИ РОСІЙСЬКИХ ЗАРЯДЖЕНЬ.

ТОКІО (Японія). Російський уряд видав розпорядження, щоб усі торговельні пароплави та судна, які приходять до владистоцького порту, обовязково брали російських лоцманів для проводу кораблів у порт. Тому, що в той порт із закордонних кораблів приходять переважно японські, Японія заявила рішучий протест проти такого домагання Росії.

Японці пояснюють це зарядження тим, що Владивосток далі будує нові фортеці та все більше зброїться. Таксамо для Японії не секрет, що Росія стягнула на Далекий Схід багато війська. Це воєнна партія використовує для аґітації за збільшення японського воєнного буджету.

ЕРІО ТЯЖКО ХОРИЙ.

ПАРИЖ (Франція). — Бувший премієр Франції, Еріо, який щойно повернувся з Росії, де він „не бачив голоду", але бачив на Україні „ґітлерівську пропаганду, тяжко хорий і тепер знаходиться в шпиталі. Лікарі знайшли в його нирках великий камінь, який загрожує життю Еріота.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МАВ ОЧИ Й НЕ БАЧИВ.

Як можна було сподіватися, вернувшися з візити до Росії, французький політик Еріо розбалакавсь у французькій пресі про свої гарні враження.

Можна було сподіватися, що Еріо буде балакати, та може не кождий сподівався, що він буде балакати, що, мовляв, на Україні нема голоду. Цього він мабуть не каже; каже тільки, що він голоду не знайшов, так, немовби між стрічками можна догадуватися, що хтось інший міг голод знайти. Але його читачі так його певно й зрозуміють, що на Україні голоду нема. І пан Еріо це знає, і тому пана Еріота треба вважати відповідальним за це враження.

Та всетаки, хоч як дивно, що Еріо на Україні голоду не знайшов, цього теж можна було сподіватися. Подорож Еріота по Росії й Україні не була свобідна. Він не їздив туди, куди хотів, а туди, куди його возили. Він не бачив того, що хотів, а те, що йому показали. А показували йому певно не голодуючих і не терплячих. Ніхто цього не показує гостеви, а тимбільше комуністи, котрі так жадні слави в світі, що в країні совітів все благополучно.

Їздив він по краю поспішними поїздами та автами. На залізницях його витали юрби робітників. Які це були юрби й чого вони хотіли, відки Еріотови про це дізнатися? Навіть, якби це були люди, що хотіли йому щось розказати про правдиве життя в краю, то як хто відважився б підійти до нього та при комісарях сказати правду?

По українськи Еріо розмовляти не вміє, по українськи писати він мусів би наймати, отже як йому було довідатися, чи не голодують де люди на Україні?

Пан Еріо їздив з одного бенкету на другий, і йому вся Росія представляється як один бенкет, як слон представлявся увесь з кости тому сліпому, що мацав слона за великий зуб.

Можна було сподіватися, що пан Еріо буде говорити, що на Україні все гаразд. Адже пан Еріо, хоч радикал, знає товариські форми, а товариські форми не дозволяють людині по повороті з гостини говорити: мене кум гарно приймав, але його жінка й діти дуже на мене ласо дивилися, як я заїдав.

Не можна було того від Еріота сподіватися, щоби він добачив денебудь, голод на Україні, бо заки ще пан Еріо на Україну поїхав, то йому певно Москалі сказали: „Їджте, панонььку, наш борщ, але дивіться, щоб нашого борщу не було по всій Европі".

І пан Еріо згадує большевицький борщ і, облизуючися по кавярі, каже: Ні, на Україні я ніде голоду не бачив.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНҐРЕС.

(Стаття дискусійна).

Страшне положення українського народу над Дніпром знайшло свій відгомін всюди, де лише жиють Українці. Протести в Старім Краю, виступ греко-католицького епископату, створення у Львові та в европейських центрах комітетів допомоги голодуючим — ось ті форми, в яких реагує все позасовітське українство проти нечуваного наступу на наш нарід. Треба одначе зазначити, що, не дивлячись на певну імпозантність окремих виступів і заходів, дасться загально відчути, що цього замало, що цього не досить. Не такий ворог загарбав Україну, щоб злякався протестів, і занадто слаба надія на цивілізовані держави. Ці держави не менше від нас знають про становище на Україні, знають, що большевики — злочинці, яким не можна подавати руки, а всеж таки вони трохи не цілуються з Літвіновом, а французький визначний політик Еріо отсе їздив до них навіть у гостину. Словом, дають нам до пізнання, що українство сьогодні не є сила, а раз так, то з ним ніхто не рахується й рахуватись не буде. На цім тлі зродилась думка, що мало окремих спорадичних виступів, мало хвилевих паперових протестів, — треба чогось глибшого, треба органічно, від самих початків, будувати **силу нації** — силу моральну й матеріяльну, — якаб взагалі на майбутнє заборонила будькому трактувати український нарід так, як його трактують нині.

Тема ця велика й глибока, всеж, у головному, справа зводиться до того, що коли українство сьогодні слабе й не уявляє із себе сили, то винно передовсім воно само. Властиво не можна поскаржитися, що за останніх десять літ українство нічого для себе не зробило; навпаки, на ріжних ділянках є навіть значні досягнення, але що кидається в очі — це розпорошеність світового українства, розпорошеність передовсім територіяльна, а потім політична, орґанізаційна і т. д. Не можемо сказати, що в нас нема співаків, але хору всеж ми не маємо; є багато вояків, але нема армії; є окремі дерева, але нема ліса. Є в нас великі сили, але нескоординовані, незорґанізовані; вони ні на кого ніякого враження не роблять і ми залишаємося слабою, безборонною маленькою нацією, з якою ніхто не рахується, хоч вона й сорокміліонова.

Ось на тлі цих міркувань, серед ґрупи однодумців у Празі повстала ідея скликання Всеукраїнського Національного Конґресу, як орґану, що зібрав би водно цю розпорошену, даремно гинучу національну силу, зорґанізував би її й надалі став би речником і керовником цієї зорґанізованої сили перед нацією й перед світом.

Завдання це — величезне; коли би пощастило його доконати, то — можна сміло сказати, — для української справи насталаб нова ера. Але, щоб хоч у коротці торкнутися усіх питань, звязаних з Конґресом, на це потрібно булоб принаймні десяток дописів. Тому дозвольте тут обмежитися лише найстислішими інформаціями. Для підготовки скликання Конґресу, себто, в першу чергу для пропаґанди самої ідеї, заклалась у Празі т. зв. Ініціятивна Комісія.

Метою Конґресу є: духова мобілізація цілого світового українства, яка була би піднесенням цілої Нації на дусі, скріпленням віри в себе й у свої сили, що безумовно настане в процесі такого всенароднього чину, як підготовка до Конґресу. Далі — концентрація сил Нації коло національної справи як такої, без огляду на ріжницю партійних поглядів. І, нарешті, упорядкування цілого національного життя.

Як то випливає уже з мети Конґресу, склад його намічається дуже широко. Передовсім Конґрес має охопити цілу українську націю **територіяльно,** себто на Конґресі мають знайти місце представники з усіх територій, які заселює український нарід, з усіх кольоній та з еміґрації. Між іншим підкреслюється, що мова про Конґрес **не еміґраційний,** а головно і передовсім з участю представників українських земель, як Галичина, Волинь, Буковина, Підкарпаття і т. д., представникам яких належиться головна роля й значіння. Хоч Ініціятивна Комісія повстала в Празі, то представники її зазначають, що центральний орґан має бути той, який заініціює Українська Парляментарна Репрезентація до польського сойму. Вважається, що ця Репрезентація, разом з послами й сенаторами до румунського, чехословацького та канадійського парляменту має стати ядром цієї великої справи. Ясно, що на Конґресі мають знайти своє місце також представники українських політичних партій, більших орґанізацій, культурних, наукових, економічних і т. д. установ, словом, в ідеї, усе, що українська нація має на сьогодні найбільш сильного й активного.

Само собою зрозуміле, що справа такого великого збору як Всеукраїнський Конґрес буде зустрічати дуже багато трудностівГ. Трудноші ці будуть характеру політичного й фінансового, зовнішнього й внутрішнього, одначе зазначається, що головне, щоби самі Українці собі не перешкодили. Колиж ціле світове українство, себто всі Українці — за виїмком, звичайно, Великої України — виявлять свою одностайну волю, то Конґрес відбудеться й засоби для нього знайдуться.

Згідно з плянами праць Конґресу, передбачається, що Конґрес, крім найпекучіших питань, як становище на Великій Україні, займеться цілим комплєксом українських нціональних справ, як культура, економічне життя і т. д. Для переведенняж у життя своїх постанов залишить після себе Всеукраїнський Виконавчий Орган, уповноважений діяти до чергового Конґресу. Є також думки, що до другого Конґресу має бути залишений „Малий Конґрес".

Потреби українського національного життя будуть вимагати того, що Конґрес видасть низку постанов і законів, так би мовити, морально зобовязуючих цілу націю й кождого Українця, деб він не жив.

Одним з таких законів має бути закон **про всенародній національний податок,** який має щорічно платити кождий Українець і кожда Українка, деб вони не жили. Лише Всеукраїнський Конґрес буде мати авторитет видати такий закон і буде мати моральну силу його зреалізувати. Оподаткування 8 чи 9 міліонів Українців, що жиють по цім боці Збруча та в Америці, може принести фонди, які справді дадуть змогу перевести ґрунтовні зміни в цілій українській справі.

Питанню Конґресу львівське „Діло" уділяє досить багато уваги. Там уже зявилася низка статей. Пишуть їх люди з ріжних місць (Женева, Ню Йорк, Прага, Букарешт); вони підкреслюють величезне значіння цього кроку і необхідність скорішого переведення його в життя.

Треба зазначити також, що широке українське громадянство теж витає думку про Всеукраїнський Конґрес. Воно сподівається, що через Конґрес справді дасться врухомити українські сили, які нині безчинно марнуються, й викликати ентузіязм, який завжди супроводить кожну здорову всенаціональну акцію. Уже й тепер зголошуються до Комісії окремі люди, предкладаючи свої проєкти щодо урухомлення ріжних ділянок національного життя. Ці проєкти, як напр. проєкт створення залізного національного фонду для українського торгу й промисловости, проєкт загального перепису української інтеліґенції, з метою мобілізації її для культурної трудової повинности (бо на Великій Україні нашу інтеліґенцію страшенно винищено) — всі ці проєкти повстають у надії, що коли збереться Всеукраїнський Національний Конґрес, то його постанови будуть морально обовязкові для цілої нації, а ухвалені ним спеціяльні виконавчі орґани справді зможуть кожну справу перевести в життя.

ПОСИЛАЙТЕ „СВОБОДУ" НА УКРАЇНСЬКІ СЕЛА.

Прочитавши **„Свободу",** не марнуйте її, не викидайте, а **вишліть нашим селянам на Закарпатській Україні,** бо вони вас цього просять. Пишіть до редакції „Свободи", а ми вам подамо село й читальню, куди будете висилати.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЗА ОБТИНАННЯ ЦІКАВОСТИ ҐАЗЕТИ.

Товариство Американського Прапора визначило 100 долярів нагороди за найкращий проєкт про те, як Америка має позбутися злочинів.

Першу нагороду дістав Милтон Бонифент за працю, котра радить обмежити подавання новинок про злочини в ґазети.

Автор, прокуратор у повіті Повгетен, в стейті Вірджінія, переконаний, що розголошування злочинів через ґазетні новинки є найсильнішим поширювачем злочинів.

З другого боку, ніде правди діти, що якраз такі новинки люди читають залюбки, та що сензаційні ґазети, які таких новинок мають багато, мають велику почитність.

Отже є цікаві сторони в ґазеті, шкідливі для суспільности.

ВСІМ ТРЕБА ПРОПАҐАНДИ.

Скільки разів українські іміґранти підносять голос проти якоїнебудь кривди ворогів супроти українського народу, зараз знайдуться люди, які зливають протести зимною водою. Кажуть: на що це все здалося?

Тепер американські делеґати на женевську конференцію для роззброєння починають двотижневу кампанію за міжнароднє роззброєння. У своїй заяві американські делеґати заявляють виразно, пощо їм треба вічевої кампанії. Кажуть що американська суспільна опінія не розуміє ваги роззброєння, а коли в засаді й признає потребу роззброєння, то не признає потреби роблення певних жертв для роззброєння. Кампанія має на цілі розбудити оспалу американську громадянську опінію.

Всяка справа невідома та всяка справа, хоч відома, але ще не настільки, щоби визнаючі її готові були за неї приносити жертви, потребує відповідної пропаґанди.

ПОШКРОБАЙ МОСКАЛЯ...

Наші інтернаціоналісти, які розуміють інтернаціоналізм як заперечення свого націоналізму, частенько відпекуються всякого зацікавлення українськими справами як вузкоглядними примхами. Вони частенько побомкують, що нам треба наслідувати Москалів, цих справжніх інтернаціоналістів, себто людей, які буцімто не мають ніякого національного почування.

Наскільки Москаль інтернаціоналіст без національного почування, пише Дюранті, московський кореспондент „Ню Йорк Таймсу", з приводу рекордового лету російських бальоністів у вищі верстви земської атмосфери.

Дюранті розписується широко, якими словами витали люди бальоністів. Довкола нього шуміли слова: „Це наш бальон. Це **наші** автомобілі. Це **наш** рекорд". Видців наповняла націціональна гордість на думку, що й Москалі вже нарешті в чомусь там дорівняли західньо-европейським народам.

ДОГАНА Й ПОХВАЛА ЯК ПРИЗНАКА НАЦІОНАЛІЗМУ.

На доказ інтернаціональности Москаля люблять подавати, якто Москаль любить ганити Московщину. Мовляв, Москаль такий інтернаціоналіст, що він нічого так не смакує, як наслухуватися в осуджуванню Московщини.

Нові психольоґи вже відкрили, що того роду говорення часто висказує якраз щось противного. Люди, що так доганяють свому народови, властиво шукають за доказами чогось протилежного. Тому, як тільки інтернаціональні Москалі побачили летунів, їдучих у параді, вони зараз кинули вгору шапки й кричали: Ґарой Москва! Далой Европа!

Г. Ф.

ПЕРЕЧИСЛИЛАСЬ

(Оповідання).

(4)

— Моя перша жінка не була така лиха, — погадав, коли нагадав собі часи свого парубоцтва. — Вона, хоч ждала на смерть свого першого, то не силкувалася ту смерть прискорити. Ся годує мене на те, щоби я скорше натягнув ноги. Вже й підганяє мене з завіщанням. Що днини ріжними підступними способами нагадує. Боїться, що сметана і масло заскоро задушать мене.

В селі, віддаленім три милі, Трачик мав сестру Анну за двірським форналем Сидором Сапарою. Тоді, коли Трачик, будучи ще парубком, уже міг був надіятися, що його возьме його господиня повдовівши, він відчахнувся від сестри і від шурина, бо потерпав, що ті бідаки схочуть підскубувати його. Коли став заможним господарем, він цілком забув за бідну сестру й за шурина. Але тепер, коли показалося, яка його жінка лукава, Трачик пригадав собі, що має сестру. Жінці сказав, що поїде до нотаря зробити завіщання. Сказав, що поїде сам, без фірмана, бо хоч вже не годен ціпом махати, то на те, щоби запрягти і випрягти коні, ще має силу.

Сам запряг коні, сів на візок і поїхав. Жінка не здержувала його і фірмана не накидала йому, щоби його не розізлити, бо готов би цілком не поїхати. Приїхавши до сестри, Трачик знайшов її в крайній нужді. У двірського форналя, що має шестеро дітей, не могло бути інакше. Відїздячи від сестри, Трачик виймив зза пазухи банкову книжочку, про яку його жінка нічого не знала. Книжочку дав сестрі і сказав:

— Мій вік вже недовгий. Дітей не маю. Сю книжочку даю тобі теплою рукою, щоби ти не потребувала платити спадкової такси, або щоби по моїй смерти книжочка не влізла в злодійські руки. Гроші можеш з банку вибирати, коли схочеш і по кілько схочеш. Очевидно, не більше, як в книжочці стоїть. Про се, що я вам дав сю книжочку, або взагалі щось з мого маєтку, не кажіть нікому, держіть се обоє в строгій тайні. Як виявиться, що я вам вже тепер щось дав, то не дістанете решти.

Від сестри Трачик поїхав до міста до нотаря, де зробив своє завіщання. Крім того писареви заплатив окремо, щоби йому написав лист і заадресував до Ксеньки Трачикової. Вернувшися до хати, сказав жінці:

— Вже можу спокійно вмирати, бо завіщання вже є.

Ксенька і наймит Манько були дуже цікаві, що стоїть в завіщанню, та Ксенька боялася питати його. Вона підглянула, що в скрині, де муж мав своє білля, на самім споді лежить якийсь лист. Коли раз Трачик ліг в саді під яблінкою і вснув, Трачикова закликала до світлиці Манька, відчинила скриню, витягла лист і, подаючи його Манькови, сказала:

— Що на листі написане?

Лист був великий, запечатаний пятьма великими печатками з ляку. На печатках був цісарський орел і кругом него стояло:

„Ц. К. Нотар Стефан Стягалович".

Букви „Ц. К." заступали слова „цісарсько-королівський".

Побачивши печатки нотаря, Манько сказав:

— Тут є не щоінше, як хіба лиш завіщання.

Ксеньці серце затовклося сильнїше і вона спитала:

— Неможна би якось заглянути до середини і прочитати, кому що записав?

Глянувши на адресу, Манько відповів:

— Небезпечно. Не поломивши печаток, з середини не виймеш. Гадаю, що не треба. На адресі стоїть:

„Ксенька Трачикова, жінка Лавра Трачика, сина Демка".

— Як ти стоїш на адресі, — наймит пояснив, — то ти хіба й у завіщанню стоїш. Бо нащож би ін завіщання адресував до тебе, як би маєток записав кому іншому?

— Твоя правда, — сказала врадувана Трачикова.

Трачикова ще цілі два роки ждала, заки діждалася, що її муж застиг. Коли хату заповнили сусіди, вона стала порпати в скрині небіжчика і наче би перший раз побачила лист з пятьма великими червоними печатками. В хаті був неодин письменний. Були також дяк і вчитель. Їхж обох вдова попросила приступити ближче і спитала їх, до кого той лист адресований.

— До вас — відповіли оба.

— То мабуть завіщання.

— Чи вільно розпечатати? — спитала.

— Вам вільно, — відповів учитель. — На сеж небіщик заадресував до вас і лишив у скрині.

— То розпечатайте тут при всіх свідках і, будьте ласкаві, прочитайте.

Учитель розпечатав, з обгортки виймив папір. Розгорнув і прочитав:

„Моїй жінці, Ксеньці Трачик, записую мого наймита Манька. Що зробити з моїм маєтком, стоїть у завіщанню, захованім у нотаря. Лавро Трачик".

Люди остовпіли, вдова неначе би стала каменем. Всі глянули на небіжчика, що ще лежав на ліжку. Щоби не захихотати при небіжчику, кождий висунувся з хати на двір.

Вдова хотіла мати певність. Вона мусіла знати зараз, на чім стоїть. Озирнулася за Маньком, бо хотіла сказати йому, щоби запряг коні. Та Манько щез. Запряг молодший наймит і повіз Трачикову до міста. В місті у нотаря Ксенька довідалася, що Трачик увесь свій маєток записав дітям своєї сестри Анни, жінки Сидора Сапари. Своїй жінці записав грішми потрійну плату наймички за ті літа, які вона була його жінкою, і до смерти в хаті одну кімнату.

Спазми вдові не помогли, бо завіщання було правосильне.

(Кінець).

Михайло Зощенко.

ГАРНІ ПЕРСПЕКТИВИ.

Недавно ще наші бідні селяни-мужики наче вовки вили. Дороги, мовляв, погані. Не проїхати.

Тепер це передове питання культурної революції потрошки рішається.

Недавно ґазети повідомляли про замітний винахід — вельосипед. Причіпають до того вельосипеду особливу штуку, а тоді той вельосипед сам зі себе може їхати шинами, не уступаючи в скорости залізничій дрезині.

Те саме і з трактором. „Красная Газета" радісно повідомляє: „До комітету для справ винаходів предложили прилад до трактора, щоби він міг їхати залізничими шинами.

Так піде — небаром і селянський віз можна буде кріпко поставити на шини. Воно, самособою, поїздам не буде де дінутися. Та, зрештою, і чорт з ними. По крайній мірі їм можна буде провести якунебудь паршивеньку одноторову дорогу. Або взагалі скасувати, коли такі чудові горизонти відкриваються.

Загалом, маємо честь поздоровити вас!

ДРАМА ВЕЛИКОГО ВІДКРИТТЯ.

Тому триста літ привезли хініну до Европи. Це найважніше лікарство, яке знає історія медицини. Знали хініну під назвою єзуїтського порошку. Бо єзуїтови Варнаві дель Кобо завдячуємо це чудодійне лікарство для поборювання горячки. Щойно пізніше, на протязі століть принялася назва „хініни", від назви хінського дерева, з якого виробляють цей порошок.

Та єзуїт Дель Кобо не був справжнім винахідником хініни. Єзуїт цей довго жив у Перу, центрі культури Інків, якої велич іще нині подивляємо в звалищах. Та тоді не володіли вже Інки, сини сонця. Еспанський віцекороль правив у Лімі, а потомки туземного роду володарів, стара шляхта, яка ще біля Ліми мала свої посілости, — мусіли дивитися на володіння гнобителів і нищителів їх народу та їх культури. Що Інки не любили Еспанців при таких відносинах, це й не дивота.

Та яка безмежна була ця ненависть, показалоея, як у Лімі вибухнула пропасниця, що передовсім небезпечна є для Европейців. Багато людей згинуло тоді, а пошесть поширювалася все більше. Вкінці дісталася і до королівської палати. Занедужала віцекоролева й то так небезпечно, що еспанські лікарі до двох днів утратили всяку надію на видужання. Міг бути ще лиш один ратунок. Серед народу говорили, що князь Ґарчілясо, потомок старого королівського роду Інків, що був відомий як великий неприятель Еспанців, має якесь лікарство на цю недугу. Та він пильно вважав, щоби ніодин Еспанець не зазнав добродійства того ліку. Зате вже багато своїх земляків уратував від смерти.

Віцекороль, що довідався про таку чудодійну силу лікарства, пішов до Ґарчіляса, хоч еспанські лікарі не довірювали. Прийшов до Ґарчіляса, розповів, яка дуже хвора його жінка та що їй грозить смерть, і благав, щоби ратував її. Князь Інків спокійно слухав просьб Еспанця, а потім сказав, що Еспанці вміли ограбити його земляків із золота, то певно зуміють й боротися з тією недугою. Він сам, мовляв, не знає ніякого ліку. Віцекороль упав на коліна, та дарма. Ґарчілясо не дався вблагати.

Без надії, в розпуці вернувся віцекороль. Він не знав, що Зума, Ґарчілясова дочка, підслухала розмову віцекороля з її батьком. Жіноче серце зворушилося благаннями віцекороля.

Опівночі прийшла до королівської палати жінка, закрита густим серпанком. Дала еспанським лікарям порошок для вмираючої жінки. Віцекоролева зажила порошок і небаром горячка впала. Жінка віцекороля видужала.

Та це видужання мусіла переплатити життям Зума. Бо як вона вийшла з палати, кинулися на неї кількох туземців із засідки та закололи кинджалами. Хоч віцекороль приказав зараз перевести строге слідство, вбивників не викрили. Говорили, що Ґарчілясо сам приказав убити рідну дочку. Ненависть до ворогів була сильніша ніж любов до рідної дочки.

Як княжну Інків хоронили, з великою парадою, єзуїт Варнава дель Кобо, що був у близькому окруженні віцекороля, зібрав останки порошків, що їх принесла Зума, та став їх досліджувати. А був то вчений єзуїт. Зложилось і так, що він цікавився тоді тим, як росте хінське дерево, та знав, який гіркий смак має кора того дерева. Зі смаку порошку здогадувався, що — може бути — його роблять із тієї кори. Зробив більше того порошку та випробував його на недужих. І все показалася чудодійна сила порошку. В 1633 році вернувся той єзуїт до Еспанії та привіз із собою той порошок. Скоро зазнайомилися тут із тим порошком і стали його вживати.

За тих 300 літ уліпшили фабрикацію хініни. Тепер фабрикують її з величезних плянтацій хемічним способом. Скільки і не зробила би наука для уліпшення хініни, то таки годі заперечити, що людство цей важний лік завдячує доброму жіночому серцю.

ЕВРОПЕЙКА ВОЛОДАРКОЮ САГАРИ.

Марта Басен видала книжку, в якій оповідає про життя жінки, котра тому 60 літ покинула Европу та жила в Сагарській пустині.

В 1871 році 22-літня Аврелія Пікар утікла перед страхіттями прусько-французької війни з рідної Льотаринґії до міста Бордо. Припадок хотів, що в готелі, в якім вона жила, замешкав був також екзотичний князь, шериф Сід-Ахмед, шеік седжамійського ордену, що належав до найсильніших тайних установ ісляму.

Князь був гарний, молодий. Мав глибокі очі, дуже гарні манїри. Цікаве, що хоч був із півдня, був — білявий. Залюбився в молодій Льотаринці та сказав, що хоче взяти її собі за жінку.

Пікар не думала про расові ні релігійні ріжниці, ні про те, що в Сагарійській пустині, тоді самособою дикішій та недоступнішій ніж сьогодні, треба відректися всяких вигод европейського життя. Крім того, що була залюблена, була й підприємчива та ініціятивна. Чомуж тоді не спробувати щастя в чужині?

Тому відїхала з батьками до Альжиру, де мав відбутися шлюб. Та французька влада відмовилася дати їй згоду на шлюб, бо боялася відповідальности, яке то буде подружє. Щойно як Сід-Ахмед обіцяв відомому апостолови Африки, кардиналови Лявіжеріє, що ніколи не візьме собі другої жінки, влада згодилася.

Двацьть днів тревала подорож щасливої жінки до чоловікового осідку Аін Магелі. Їхала на коні, а не на верблюді, як був звичай.

Щойно як приїхала до міста, окруженого шанцями та пустинею, віддаленою 60 миль від Ляґуату, найбільш на південь положеної сагарської оази, що була в сфері французьких впливів, зрозуміла, що зробила, та пізнала також, що йде на стрічу новим пригодам.

Сіді-Ахмед додержав слова. Відправив із свого дому всі одаліски й Аврелія стала одинокою панею палати, уладженої з варварським люксусом.

Бажала бути доброю матірю країни. Передовсім лікувала хорих на очі (трахому), яких у тамтих околицях дуже багато. Ведена практичним змислом, присвячувала багато уваги для майна ордену та дарунків, що їх святе місто діставало від віруючих.

Потім узялася за працю, щоби перемінити в урожайну землю 600 гектарів ґрунту довкола міста. Тому казала копати криниці, основувала взірцеві городи та пристановища для подорожних. Основувала теж французько-арабську школу та шпиталі.

В 1887 році помер несподівано Сіді-Ахмед по дорозі до Тунісу. Тому, що місце, де спочиває магомеданський шериф, стає святим і паломницьким місцем, не хотіло населення оселі, де він помер, видати його тіла. Всеж Аврелія при помочі французької влади добилася, що тіло її чоловіка видали їй і вона похоронила його в Аін Магелі.

Потім вдова поселилася в Альжирі. Та не тревало довго, а до неї прийшло посольство від родини покійного чоловіка. Просили вдову, щоби вийшла за шеіка Єід-ель-Бахіра, брата покійного.

Пікар не хотіла оставити недокінченим почате культурне діло, тому формально вийшла за шурина. Після його смерти вернулася на короткий час до Льотаринґії, та потім знову вибралася до африканського Сіді-бель-Аббесу, де жиє ще й сьогодні. Туземці почитають її як „піскову княгиню", а французька влада відзначила її ордером Почесної Леґії.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 3. жовтня ц. р. помер член бр. св. Володимира, від. 130 У. Н. Союза, **Йосиф Низникевич.** Покійний походив з села Стрілиська Нові, повіт Бібрка, Галичина, родився 11. січня 1880 року, до У. Н. Союза вступив дня 11. лютого 1918 р. Покійний оставив жінку і троє старших дітей.

Похорон відбудеться в четвер, дня 5. жовтня ц. р., в годині 1.30 пополудни від погребового заведення Петра Яреми, 129 Іст 7-ма вул., Ню Йорк, Н. Й. — Вічна Йому Память!

Микола Марків, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Запорожська Січ від. 117 повідомляє своїх членів і членкинь, що триквартальні збори відбудуться в суботу, 7-го жовтня точно о годині 8-мій вечером в гали Укр. Роб. Дому, 66-68 Іст 4-та вул. Обовязком є кождого члена і членкині явитись на збори. Буде справоздання контролі і справоздання з Ювилею. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі хочуть змінити свої грамоти, нехай принесуть на збори свої старі грамоти. Не явившися член заплатить кару після статута. — Г. Стефанашин, фін. секр.

МЕНВИЛ, Н. ДЖ. Від. 349 Тов. ім. Т. Шевченка повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, дня 8-го жовтня, точно о годині 2-гій пополудні в Наблишанського. Присутність членів на зборах є конечна, бо буде справоздання урядників за три місяці, і справоздання Балевого Комітету. — Василь Возьний, предс.; Дмитро Фидина, кас.; Николай Лісний, секр.

ФИЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. „Єдність" від. 163 відбудуться в неділю, 8-го жовтня, ц. р., в домі Горожан 847 Н. Френклин вул. Початок точно о годині 2-гій пополудни. Взивається всіх членів прийти на означений час. Поновно пригадується всім тим, що бажають перейти до нової реформи, хай принесуть старі грамоти. — Стефан Гвіздь, секр.

ВИЛКС БЕРРИ, ПА. Братство Івана Хрестителя від. 223 повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, дня 8-го жовтня, в гали парохіяльній по Службі Божій. Кождий член повинен бути присутній на мітінґ бо є важні справи до полагодження. — Петро Маліборський.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка від. 64 повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться в суботу 7-го жовтня о годині 7.30 вечером в гали де звичайно. Проситься кождого члена прийти на час і вирівнати свої належитости. Члени котрі ще не виміняли своїх грамот, нехай принесуть на мітінґ свої старі грамоти. Проситься тих родичів, котрих діти є членами У. Н. Союза а минуло їм 18-тий рік життя, принести діточі грамоти і переписати їх до старших членів. Проситься тих родичів, що ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, щоби вписали на тім мітінґу. — Іван Ґабрилович, предс.; Гнат Ничка, кас.; Іван Ількович, секр.

БОСТОН, МАС. Тов. Друж. Князя Данила, від. 238 повідомляє своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться внеділю, 8-го жовтня в Українсько-церковній галі, ч. 136 Арлінгтон вул. зараз по відправі. Проситься всіх членів прийти на згадані збори бо є важні справи до полагодження, як рівнож справа відділового доктора, та хто бажає, перейти зі старих до нових родів, зволить принести зі собою стару грамоту. Члени, котрі довгують мусять сего місяця вирівнати свої залегости, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Прошу се запамятати, бо незаплаченням на час, робиться прикрість відділовому секретареви і Головній канцелярії, бо секретар не може вислати на час розмету, через пізних Іванів. За уряд. — І. Чопик, предс.; Д. Сілінський, кас.; Н. Давискиба, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44 повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, дня 8-го жовтня о год. 2-гій пополудне в церковній галі. Проситься всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. Також будеться говорити, якого доктора маєм назначити до нашого відділу. За уряд: — В. Шишка, предс.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана від. 221 повідомляє, що мітінґ відбудеться в неділю, дня 8-го жовтня зараз по Службі Божій, в гали церковній, Оклей і Райс вул. На порядку нарад: вибір господаря до переведення ювилейного дня 25-тої Річниці нашого Братства; вибір представника до окружного Комітету помочи голодній Україні і збірка добровільних датків на цю ціль. Присутність усіх членів потрібна, щоби можна було перевести ухвалу, щоби з каси Братства можна було дати якусь поміч Голодній Україні. Довгуючі члени повинні скористати з привілею позички вирівнати свої вкладки, бо будуть суспендовані. Браття просим прийдіть на сей мітінґ бо від вас залежить добро ваше і Братства, а також поміч Голодній Україні. За уряд: — Іван Карпа, предс.; Д. Кузьма, кас.; Т. Шпікула, і Т. Кривовяз, секретарі.

ГЕМТРАК, МІШ. Тов. ім Марк. Шашкевича, від. 94 повідомляє своїх членів, що триквартальні збори відбудуться в неділю, дня 8-го жовтня, в гали Укр. Хати під ч. 2240 Ґрейлін, о годині 1-шій пополудни. Кождий член обовязково повинен явитись на сих зборах бо є важні справи до полагодження. Припоминається також, що ті члени (виключно позамісцеві), котрі без важніших причин не будуть являтися на зборах, такі члени будуть підлягати карі в сумі 50 ц., котра то кара будеться дораховувати до їх місячних вкладок, бо самі урядники без вас зробити нічого не можуть. — Іван Заблоцький, предс.; М. Бабій, кас.; М. Кулинич, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл від. 336 повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, дня 8-го жовтня о 1-шій годині пополудне. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ і вирівнати свої вкладки. Змінити стару грамоту на нову, також 18-літні з молодечого від., повинні вступити до старших. — Тимко Кальмук.

Пяний — на місяці!

Пяниця вечером іде понад берегом ріки та питається прохожого:

— Перепрошую, що це за світло в воді?

— Місяць!

— Го, го! то як я там дістався?

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

FAMINE IN UKRAINE.

NAZISM IN UKRAINE NOTED BY HERRIOT.

Former French Premier Says He Saw Campaign That Is Irritating Soviet.

STRESSES THE HOSTILITY.

Holds Russo-German Friction 'One of Essential Elements in International Politics.'

Wireless to The New York Times.

PARIS, Oct. 1.—Again denying reports of a famine in the Ukraine, Russia, Edouard Herriot, former Premier of France, writes in an article that most striking thing he saw in the Ukraine was a Hitlerite campaign.

The article by the former Premier, who recently returned from a trip to Russia, will be published tomorrow by the Agence Economique et Financière. It says in part:

"There is no country at the present time about which so many stupid things have been written as Russia. Thus, now there is a campaign everywhere on the subject of a supposed famine in the Ukraine. I saw no such thing. Certainly, there were, here and there, difficulties about feeding the populace and about insufficient production, but I did not discover famine anywhere, even in the German villages which I visited.

"What I did clearly see, however, was a Hitlerite campaign based on an evident desire for a German extension to the east. This Hitlerite campaign is the chief reason for the irritation which is felt at present by the Soviet Union against Germany. This hostility is one of the essential elements in the international politics at the present time."

(The New York Times, Monday, October 2, 1933).

—o—

THE HARVEST IN RUSSIA.

Cases of Starvation.

To the Editor of the Manchester Guardian.

Sir,—Your correspondent Miss Joan Beauchamp, in her letter published on September 7, persists in denying that there is any food shortage or famine in South Russia and asks for further details, and in particular for the name of "at least one village affected."

Here is some but by no means all the information which we have received:

1. A person left Ukraine on June 28 and crossed the Polish-Soviet border on July 31, 1933. His statement was made in the presence of two witnesses. It appeared in full in "Dilo," Lviv, August 23.

He was one of the officials in a Radhosp (State farm). He did not run away but was allowed to go abroad on the aplication of his children, who were living abroad (that is, they bought him out). He stated that starvation started in 1932, when the Government took away from the peasants all the grain without leaving anything at all.

He gave the following statistical data from the Department of Kalinovka concerning the depopulation of the country side. Comparing the population with that in 1932, the village of Zalyvanchyna had in 1932 a population of 3,500, but about 2,000 were now dead. The village of Nemerynci had in 1932 a population of 700, but in June of this year only four or five families remained. In the village of Kumanivka, out of about 3,000 only 1,900 remain. In the village of Monchynci, out of 1,800 only 1,300 remain. In the Department of Koziatyn the same state of affairs is to be found. The village of Hubynci had in 1932 a population of 1,600, of which only 800 remain. In the village of Sashansk only about 800 out of 1,500 remain. In the village of Zazulynci, out of 2,800 only 2,320 remain. The collective farm of this village lost almost every member. Out of 120 only 20 remained alive. In the town of Samhorodok, 800 died out of 3,000.

2. The following facts are taken from our inteview with Mrs. Martha Stebalo, which was published in "Le Matin" of August 29, 1933.

Mrs. Martha Stebalo, with her husband, emigrated to the United States from Ukraine in 1913. In July, 1933, they joined a party of tourists in order to visit the U.S.S.R. and investigate the conditions of which they had heard in letters from their families.

After visiting Kiev and villages in the neighbourhood, which they found suffering from shortage of food, they went to Pysarivka, where Mrs. Stebalo's mother and brothers were supposed to be living and from whom she had received a letter a month before leaving the United Statse. She was told that they had died of hunger and that in this village of 800 inhabitants 150 had died since last spring.

3. The evidence of Czecho-Slovak workmen who had just returned from the U.S.S.R, was given to the Socialist Club at Prague and was published in "Czas," Czernowitz, on August 19, 1933:

The famine in Kiev is terrible. People remain seated on the ground in the street, drinking water in an empty provision box. They remain thus for several days, not having strength to lift themselves up, and end up by dying where they are. In the market-place at Kiev every night there are eight or ten bodies quickly stripped of their clothes. In the morning carts arrive and take them away to be buried. In the streets on the outskirts, bodies remain until they are completely decomposed.

These are a few of many reports which are reaching us.

We notice also that Mr. Sherwood Eddy, in his letter published in the "Manchester Guardian" of September 8, while expressing surprise that there are stories of the famine in the English press is forced to admit that it was true that "parts of the south had had a hard winter and spring, and that some had died of hunger in those sections."

The region of Tambov, by the way, to which Mr. Sherwood Eddy refers, is not in Ukraine or the North Caucasus.—Yours, &c.,

Louise Gibson.

Ukrainian Bureau, 40 Grosvenor Place, London, S.W. 1,
September 11.

("The Manchester Guardian", Wednesday, September 13, 1933).

ЗАХОЧУЄТЬСЯ ІМ ВІЙНИ.

Польський священик зі Шлеська, Мешко Удзерський, видав брошуру „Війна". В тій брошурі помістив таку молитву Поляка:

„О, Господи, додай нашим воякам сили, нашим гарматам, щоби далеко стріляли, тенкам витревалість, трійливим газам нищительську силу й додай їм усяких прикмет, які є в силі дати Твоя велика люблов. В імени тієї великої люблови, вчини, щоби ворог падав як трава під косою Твоєї справедливости. Вчини його країну і його жінки неплідними; вчини, щоби його діти йшли за прошеним хлібом, а його дівчата хай будуть збещещені. Вчини, щоби його кулі та стрільна падали на траву наче ягнятка, а наші щоби були кровожадними тиграми. Наша душа та сама, що перед тисячами літ: вона ненавидить неприятеля і ніколи йому не простить. І Ти також не прощай безбожникам, лише карай їх, щоби нас зачіпили та не борони нам вчинити їх негідними нині і во віки віків амінь!"

Нема то як згідливість.

Молоде подруже ладнає собі гніздочко. Стукають, гримають, бють цвяхи по стінах, галасують. Нараз хтось стукає до дверей. Вона відразу додумалася, що це сусід іде їх виганьбити, що йому за стіною не добре таких сусідів мати. І так дійсно було. Молодий відразу став сусіда перепрошувати, що, мовляв, це лише нині такий стукіт, все буде тихо, бо ми тихі люди. Але сусід сказав: „Я, прошу панства, не прийшов вас ганьбити. Я прийшов просити вас дозволу вішати капелюх на вашім цвяху, що виліз на мій бік і дурно стерчить"... Осталися добрими сусідами.

Грозив.

Батько: Чи він тобі грозив, як цілував тебе?

Дочка: Так, тату. Він казав: Як будеш кричати, то вже тебе ніколи не поцілую!

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(61)

Rex Maxon

1-61

Удосвіта Тарзан рішив, поки всі ще спали з перепою, оглянути самому все місто. Він вийшов до саду, а потім при помочі своєї травяної линви переліз через великий мур і опинився в гарному саду. Тарзан легко зістрибнув на траву, зібрав свою линву з дерева, за яке її зачіпив був, перелазячи через мур. Тепер Тарзан побачив себе серед дуже гарно зладженого саду, хоч і не впорядкованого в такому вигляді, як це роблять білі люди.

Тарзан почав пильно оглядати цілий сад, що був оточений зі всіх сторін високим муром. Він бачив скрізь пороблені гарні стави з водою та бачив чудово підібрані й разом посаджені ріжні цвіти. Тарзан тепер переконався, що цей сад був призначений для когось спеціяльно, але для кого, він ще не знав. Отак оглядаючи всі закутки, він побачив ізза одного куща дівчину, що тримала в руках папугу й щось до неї промовляла.

Тарзан був уражений красою хвостатої дівчини з Годонів, хоч вона й була хвостата... Ще раніше, заки Тарзан лишив бенкетну салю, звідти вийшов слуга, який на нього так пильно дивився підчас бенкету. „Я піду до верховного жерця й скажу, що знаю", говорив він до другого слуги. „Добре, але заручися від жерця обіцянкою, що нас випустять на волю", порадив другий. Раб скоро опинився перед дверима храму, а потім його допустили до верховного жерця.

В той час, коли цей раб розповідав жерцеви свою таємницю, постать людини дерлася по скелі вгору, недалеко від міста Алюр. Сильної будови людина з голою спиною напружувала всі свої мязи, щоби видрапатися на височенну скелю. На сонці вибліскувалися якісь металеві прилади, що висіли в нього по боках за його паском та на шнурі через плечі. Видно було, що ця людина добре вміє драпатися по горах і крім великої сили має також велику відвагу.